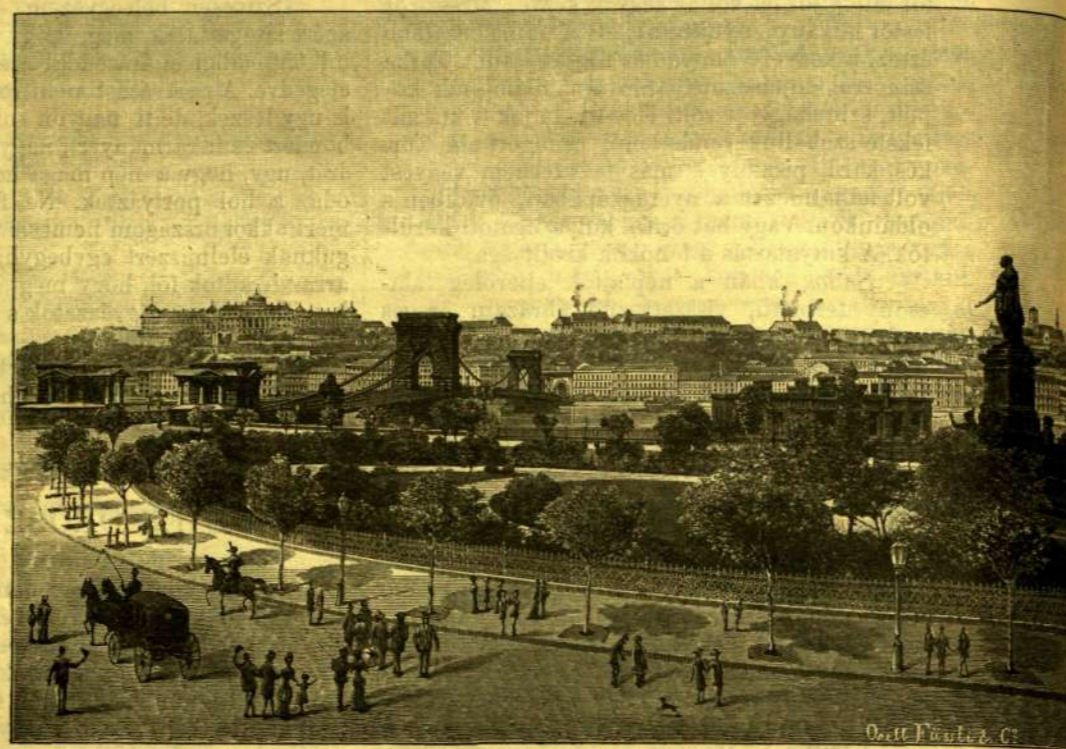

Stefánia-ut a városligetben.

Kilátás a királyi várpalotára a Ferencz-József-térről.

A királyi várpalota és a várkert.

A József-tér a nádor emléksobrával.

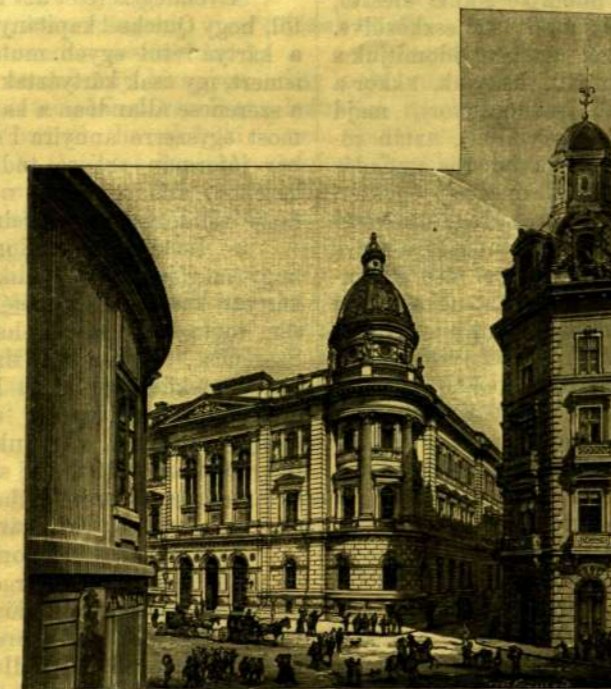
A városháztér a régi városházával.

A dohány-utcai zsinagóga.

A városligeti tó a korecslyesarnokkal.

Egyetemi könyvtár és az I. hazai takarékpénztár épülete.

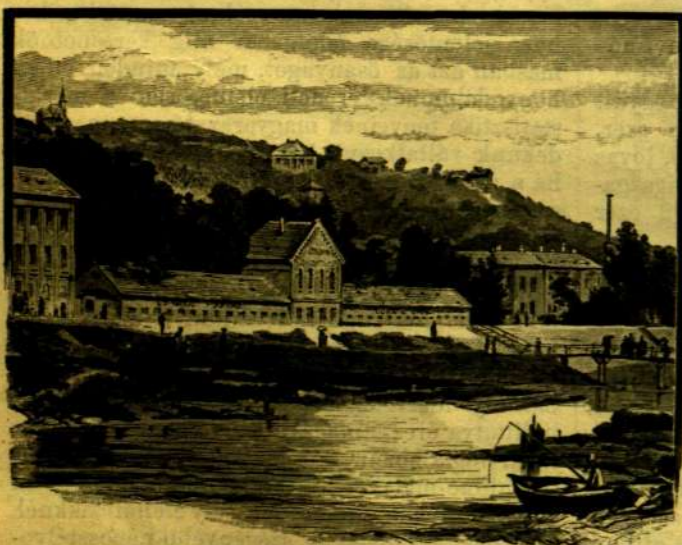
A népszínház.

A budai alagut és gőz-síkló.

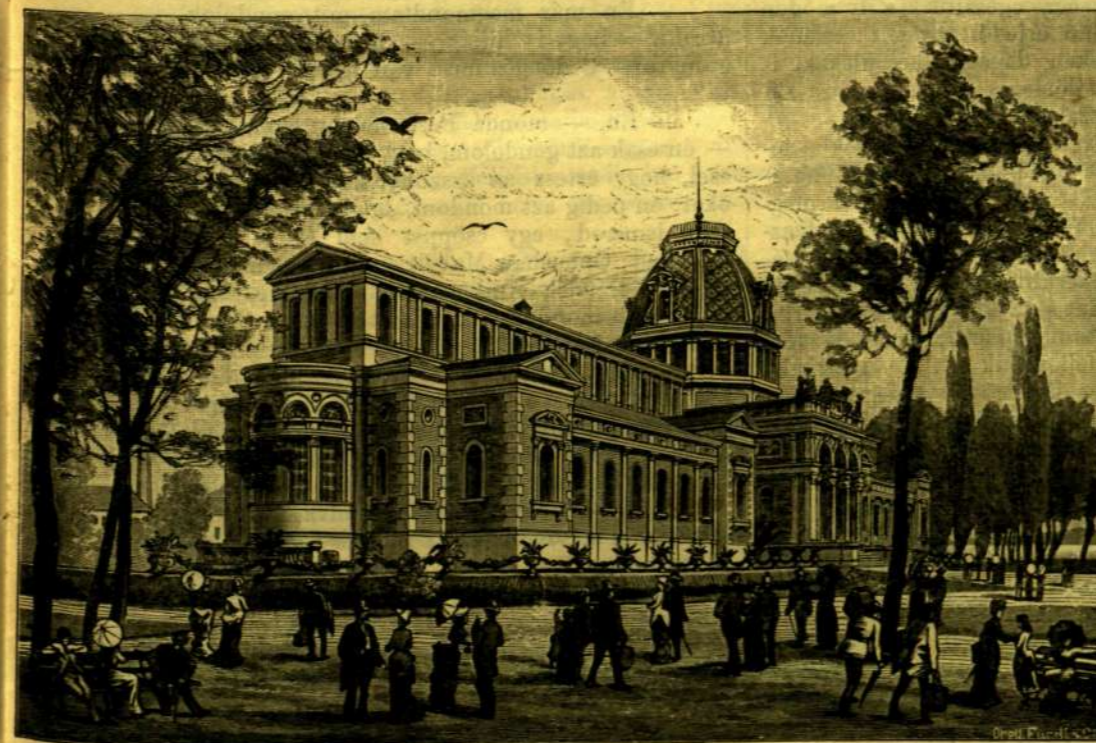
Az üllői-uti új kórház.

Lukács- és Császárfürdő.

Török-fürdő a Rudas-fürdőben.

Fürdőház a Margitszigeten.

Várkert és az alsó Dunarakpart.

BUDAPESTI KÉPEK.

A Dobrowsky és Franke kiadásában megjelent «Budapest a kiállítás alatt» című kalauzskönyvből.

A SZABADBAN.

Az új tavasz boldog ébredése
Szívünket is új kedvre hadd derítse,
S ki éltet újit völgyön és hegyen,
Reményt lehellen ránk a — Végtelen!

FEJES ISTVÁN.

EGYVELEG.

* Az ifjúság nem egyedül vársza a nőnek, sőt a történelem igen sok példát mutat, midőn érett kora szépségei hódítottak. A «szép Helena» már tul volt 40 éves, midőn Páris elrabolta s a tíz éves trójai háborút előidézte. Aspasia 36 éves volt, midőn Porikles nőül vette s még ezután 40 év múlva is szép és szeretetreméltó nő hírében áldott. Kleopatra is idősebb volt már 30 évesnél, midőn Antoniusz lebilincselte s 10 évvel később bekövetkezett haláláig híres szépsége maradt. Livia 33 éves korában hódította meg Augustust s diadalát végig megtartotta. A szép Diana de Poitiers 48 éves korában hódította meg a 29 éves II. Henrik francia királyt. Anna királyné, XIII. Lajos neje, 38 éves korában Európa legszebb fejedelméje volt s az ünnepeit Ninon de Lenclous 72 éves korában még oly elragadó szép volt, hogy fiatal emberek gyilkolták meg magukat miatta. Cagello Bianca 38 éves korában lett Medici herceg neje s Maintenon már 43 éves volt, midőn XIV. Lajost meghódította. Mars kisasszony és Ricamier asszony szintén a negyvenes években jutottak el szépségük tetőpontjára.

* Ovidius római költő halálának évfordulóját megünnepelték mult év szeptember közepén Tomisvar névű román kis városban. Tomisvar állítólag a régi Tomi helyén fekszik, a hol töltötte Ovid

illető kénytelen magát kigyó által időről-időre megmaratni, különben rosszul érzi magát. Egy ilyen sajátságos bajban szenvedő ember 30 évnél hosszabb ideig, kezdetben évenként, később azonban fokozatosan minden hóban megmaratta magát kigyó által; az ilyeneknek sajátságos szaguk van s a kigyók a vízbe is utának mennek. A «Mar-Aseg»-ek számát Pendsab tartományban, hol előfordulnak, legalább száza teszik. A kigyómarás utáni vágat szédülés, étvágyhiány, hányás, nehézkes testmozdulat s más ily tünetmények előzik meg. E szegény emberek valódi megváltójuknak tekintik a kigyókat, különösen a forró nyári hónapokban s igen sajátságos, hogy hamar egymásra bukkannak. Sajátságos még a betegségnél, hogy Pendsabon kívül másutt nem fordult elő, bár kigyók más vidékeken is nagy számmal vannak. A betegség eredetéről s gyógyításáról egészen biztos tudományos elmélet nem létezik. Az indiai azt hiszi, hogy a Mar-Aseg bizonyosan meggyógyul, ha a kigyót, midőn az megmarni akarja, gyorsan megfogja, fejét vízszembe takarja s azt azután — maga harapja le s lenyeli. Mindenesetre drasztikus kúra!

száműzetését. A románok most e «rokonság»-ot is igyekeznek felhasználni.

* Hypnoskop. Dr. Ochorowicz Párisban a mágnesnek oly alkalmazását találta fel, melynek segítségével rögtön megtudható, vajjon valakit lehet e hypnotikus álomba ejteni vagy nem. A használandó mágnes csőalakú, de felső végén nyílással, melynek két széle a két pólust képezi, a melyre, mint az ismert patkó-alakú delevasznál, egy darab lágy vasat tesznek. A megvizsgálandó ujját úgy helyezik be a delevésőbe, hogy az ujj mindkét pólust érintse. Mintegy két perc múlva kihúzzuk az ujját, s ha a megpróbált egyén hajlandó a hypnotikus álomra, azon különféle tünetek látszanak, minők: hangyanyom, szárazság, önkénytelen mozgások, érzéketlenség, bémultság s merevség, de csak néhány pillanatig. A megvizsgáltak közül mintegy 30 százaléknál észlelték e tüneteket, úgy hogy 70 százalék e szerint nem ejt-hető delevés álomba.

* Bismark születésnapjára ajándékaival valóságos muzeumot képeznek. Minden igazolható dolog képviselve van benne. Vén asszonyok háziaspákát, papusot, sőt harisnyákat is küldtek, fiatal leányok virágcsokrokat, himzéseket, különösen nyakkendőket a kancellár híres kutyájának; matrók hajó-mintákat, tanulók szivarokat, sétapánczokat, különböző iparosok és kereskedők saját áruik legjavát. München városa ajándékkal küldött egy nagy tölgyfa-asztalt, melyen a kancellár életének legfontosabb eseményei bevésvék s egy nagy ezüst paizst. Manitobából — az Egyesült államokból, az ott lakó németek mult századi letelepedési emlékeket küldtek számára s az új afrikai germatokból egy pár ott készült cipőt kapott. A herceg az ajándékok közül mindazokat, melyek nem romlandók, szülő-helyén, a schönhausen régi kastélyban szándékozik elhelyezni, mely kastélyt tudvalevőleg szintén születésnapjára ajándékkal kapta. Emlékezésre méltó, hogy a herceg születésnapja a nagyhétre esett, midőn Berlin utcáin nyilvános zenének és kórusoknak nem szabad előfordulnia s így a rendőrség a fáklásnémet miatt a császárhoz fordult, s ez így szólt: «kivételek mindenkor történetek kivételes embere-kért. Ugyanis a császár mind megtiltotta a nyilvános tüntetések, ha az ő születésnapja esett a nagy hétre.

* Ausztrália szárazföldjén keresztülhajítottak közelebb egy 12,000 juhból s 3000 ökrökből álló állatsoportot. Az érdekes expedíció, melyet egy a szárazföld északi részén letelepedett angol rendelt meg Adelaideből, mintegy két év múlva érte el célját s a veszteség aránylag csekély.

* Fahnás-sajkák jönnek divatba Párisban a tavasszal; igen ügyesen csinálják őket és különösen boglyokkal és gyümölcsökkel díszítik fel.

* Japáni falut állított ki egy vállalkozó Londonban; a faluban valódi japánok egész megsokott módon élnek és foglalkoznak. A vállalkozó érdekes csoportját Európa más nagy városában is be akarja mutatni.

* Uri hordárok szövetezete alakult jelenleg néhány amerikai városban, kiknek feladata pénzért magános tisztességes nők lovagjaivá lenni. Egyszerű üzenetre megjelenik a kitzött időben a fizetett lovag, elkíséri a színházba, hangversenybe vagy bárba s ott mulattatásáról is gondoskodik. Ez uri hordárok rendszeren elszegényedett urak, kiknél a rendszeres valódi gátot képez, hogy a nőkel esetleg bizalmas-kodjanak. Az eddigi tapasztalatok szerint az intézmény igen hasznos s csak oly keresett, mint nálunk a számozatlan bérkocsik.

* Harmincz napig koplalt egy véletlenül félre-eső szobába zárt kutya Németországban, Goslar mellett. Midőn megtalálták, már esontvázsóvány volt s alig bírt megmozdulni. Néhány kanál tej azonban magához térítette s egy pár nap múlva már «kutyabaja» sem volt.

* Erős nyomás alatt álló vizerőt használnak most egyes londoni kereskedők és iparosok gépeik hajtására. A kísérlet jól sikerült s a vállalkozók most a vizerőt az egész városban akarják alkalmazni.

* A gumi arabicum fópiaza épen az a vidék, melyet a máhdi közelebb elfoglalt. Mióta Khar-tum elesett, ez áruikkiből hozzákn nagyon kevés jut el.

* Alaszka félszigetből, melyet az Egyesült-államok kormányja a mult évtizedben vásárolt Oroszországtól, most fegyvergyáratot akarnek létesíteni, hogy valamire felhasználhassák.

* Kutyák névjegyei sem szokatlanok többé az Egyesült-államokban; s ezt a boldog divatot előkelők hozták be, kik látogatások alkalmával kedvenc öleibeik névjegyeit a magukéval szokták beklendíteni.

* Hal fogának kihuzását kísérlette meg egy amerikai haltenyésztő, látván, hogy aquariumában egy nagy kaliforniai lazac minduntalan harapja társait. A rendkívüli operáció jól sikerült, a hal most is egészséges és teljesen békés állat.

* Olcsó a mágnes czim Olaszországban, leg-alább a mint a parisi lapokban hirdetik, s egy élelmes rendjelárus vagonos pénzembereknek ajánlhatja. A «prince» czimért 30 ezret, a hercegi czimért 20 ezret kell csak fizetni; de a ki a szerény bárói vagy grófi ranggal megelégszik, az 8—10 ezer forintot is megszerezheti azt.

A KIÁLLÍTÁS TERÜLETÉN.

— A kiállítás térképével. —

A városligetnek az a része, mely az országos kiállítás területének volt szánva, kezdetben 172 ezer □ métert tett ki. A nagy érdeklődés azonban, mely a kiállítás iránt mind-járt kezdetben mutatkozott, nagyon szűknek bizonyította e tért s noha a városliget szép ültet-ményeiből igen sokat kellett föloldozni, másokat megtriktani, hogy a kiállítás céljaira alkal-massá váljék, előbb 100 ezer □ méterrel, később ismét 30 ezer □ méterrel megnagyobbítottat, úgy, hogy most a körülkerített terület 300 ezer □ métert tesz s még ezen is tul nagy arányban vannak az épületek, úgy, hogy ha a kiállításon valamit kifogásolni lehet, akkor az annak zsu-folt s igen szorított volt, mely erős látog-atottság esetén nyeltemetlenné fogja tenni a járás-kelest, nem is említi azt a zavart, mely — a mitől isten óvjon — esetleg valamely tü-zész esetén beállhatna.

A baloldali terület.

A főbejárat melletti pavilonokat (1. és 2.) megtekintve, mindjárt a Lütke-féle pezsgőpavil-lont (88) és a vendéglősök és szállodások min-taszállodáját (87) vehetjük szemügyre. Följebb haladva egyenes irányban a bor és szeszes italok csarnokába (86) jutunk, a hol legkedveltebb italaikat meg is kóstolhatjuk. Tovább haladva a Törley-féle pezsgő-pavillont (77), a Strauss-féle cukorárudát (74), a Hagenmacher-féle serfőző pavillont (72), a tejcsarnokot (71) érintve megtekintjük az osztrák-magyar államvasut (66) kiállítási csoportját; innen a szegedi halász-csárdába (67) térünk, az állatképzőintézet csoport-ának szentelünk megfelelő időt, innen pedig az időleges kiállítások csarnokába (76) irányozzuk lépteinket.

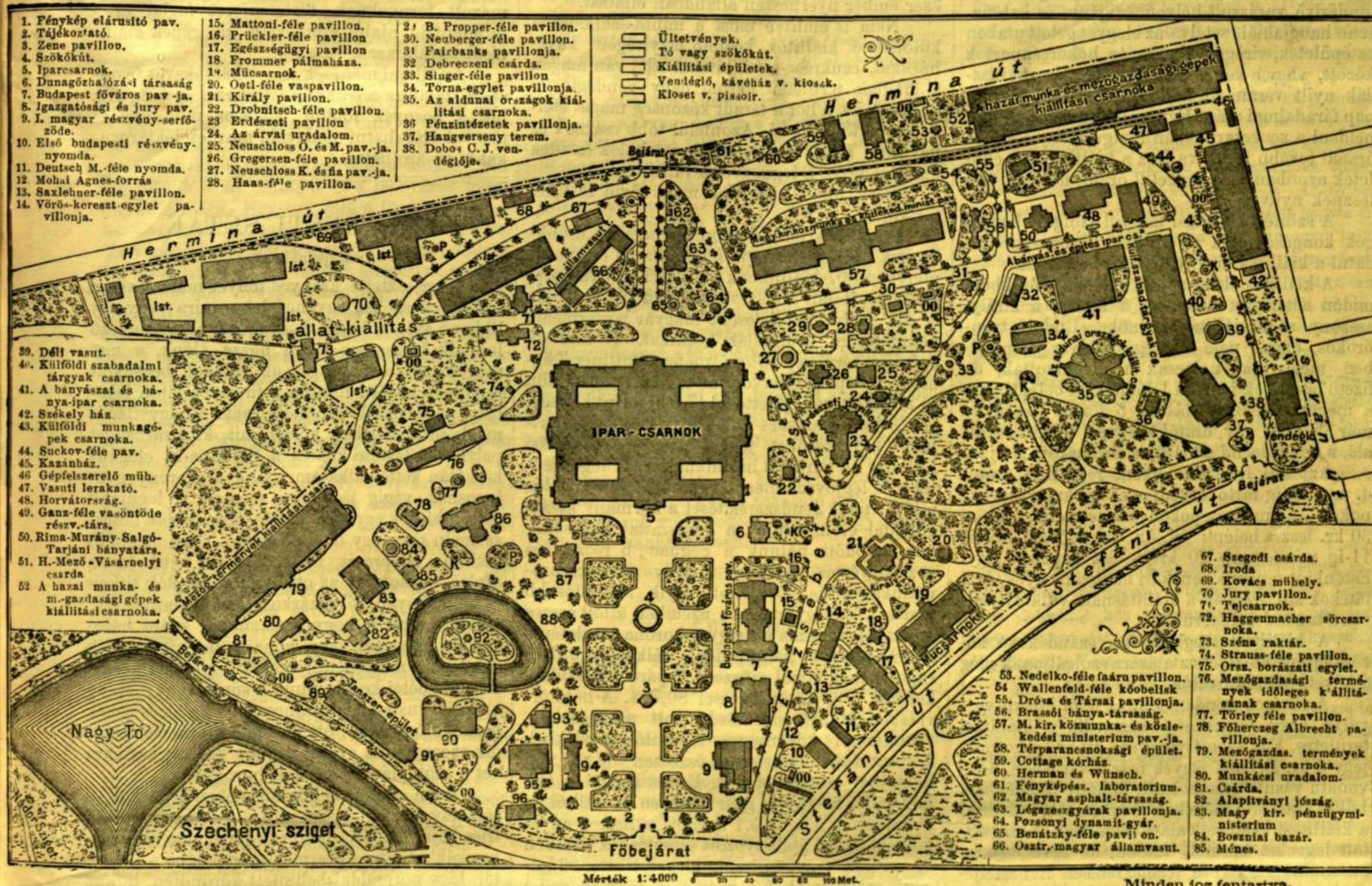
Az épületek körül levő gyümölcsfa- és virág-ültetvények kellő figyelemre méltatván, belépünk a (79) mezőgazdasági termények tá-gas csarnokába, melyben kis részben a külföld, túlnyomó részben pedig hazai mezőgazdasági terményeink változatosan gazdag képe túrul

a vendéglők egyikében étkezünk és meghallgat-juk a 3. számú vasszerkezetű pavillonban játszó zenekart.

A terület jobboldali részén

való körutunkat Budapest főváros pavillonjá-nak (7) megismerésével kezdjük meg; innen a dunagőzhajózási társulat (6), Drobnitsch má-zoló mester (22), Prückler (16), Mattoni (15), a mohai Agnes-forrás (12), Saxlehner (13), a pesti könyvnyomda-részvénytársulat (10), a Deutsch-féle nyomda (11) pavillonjait szemlélve meg, áttérünk a veres-kereszt-egylet (14) és az egészségügy (17) csarnokába, melyekben sok érdekes szemlélni valót találunk. Majd a hazai ipar által felmérés berendezett király-pavillont (21) kell beható figyelemre méltatnunk, a mely épület ő felségei és a hozzátartozóknak van szánva s a budapesti iparosok építetek az ural-kodó család számára.

A királypavillont elhagyva, va'lamint a Frommer- (18) és Oetl-féle (20) palmaházban gyönyörködve, belépünk a megfelelő díszszel kiállított művészeti csarnokba (19), melyben

- 1. Fénykép előruktó pav.
- 2. Tájékozató.
- 3. Zene pavillon.
- 4. Szökőkút.
- 5. Iparcsarnok.
- 6. Dunagőzhajózási társaság.
- 7. Budapest főváros pav.-ja.
- 8. Igazgatási és jury pav.
- 9. I. magyar részvény-nyerő-zsde.
- 10. Első budapesti részvény-nyomda.
- 11. Deutch M.-féle nyomda.
- 12. Mohai Agnes-forrás.
- 13. Saxlehner-féle pavillon.
- 14. Veres-kereszt-egylet pa-villonja.
- 15. Mattoni-féle pavillon.
- 16. Prückler-féle pavillon.
- 17. Egészségügy pavillon.
- 18. Frommer palaháza.
- 19. Műcsarnok.
- 20. Oetl-féle vas-pavillon.
- 21. Király pavillon.
- 22. Drobnitsch-féle pavillon.
- 23. Edzési pavillon.
- 24. Az árval uradalom.
- 25. Neuschloss O. és M. pav.-ja.
- 26. Gregersen-féle pavillon.
- 27. Neuschloss K. és fia pav.-ja.
- 28. Haas-féle pavillon.
- 29. Neuberger-féle pavillon.
- 30. Fairbanks pavillonja.
- 31. Dobreczeni csárda.
- 32. Süger-féle pavillon.
- 33. Torna-egylet pavillonja.
- 34. Az aundai országok kiál-lítási csarnoka.
- 35. Fémábrázoló pavillonja.
- 36. Hangverseny terem.
- 37. Dobo: C. J. ven-déglője.
- 38. B. Propper-féle pavillon.
- 39. Faibanks pavillonja.
- 40. Dobreczeni csárda.
- 41. Süger-féle pavillon.
- 42. Torna-egylet pavillonja.
- 43. Az aundai országok kiál-lítási csarnoka.
- 44. Fémábrázoló pavillonja.
- 45. Hangverseny terem.
- 46. Dobo: C. J. ven-déglője.

AZ ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS TÉRKEPE.

A Dobrowski és Franke által kiadott budapesti kalauzkönyvből.

86. Dor de szeszes italok kiállítási csarnoka. — 87. Szállodások és vendéglősök pavillonja. — 88. Lütke-féle pavillon. — 89. Tea- és szeszes italok kiállítási csarnoka. — 90. Német kiállítási csarnoka. — 91. Angol kiállítási csarnoka. — 92. Ukránok. — 93. Keleti kávéház. — 94. Drob-nitsch mester csarnoka. — 95. Főcsarnok. — 96. Kaptányi épület. — 97. Kaptányi épület. — 98. Kaptányi épület. — 99. Kaptányi épület. — 100. Kaptányi épület.

«*Maillon János*, a diplomatika megalapítójáról, székfoglaló Horvát Árpádtól (ára 30 kr.). «*A demokrácia eszméje és szervezete*, dr. Kuncz Ignác pozsonyi jogtanártól, ára 40 kr.

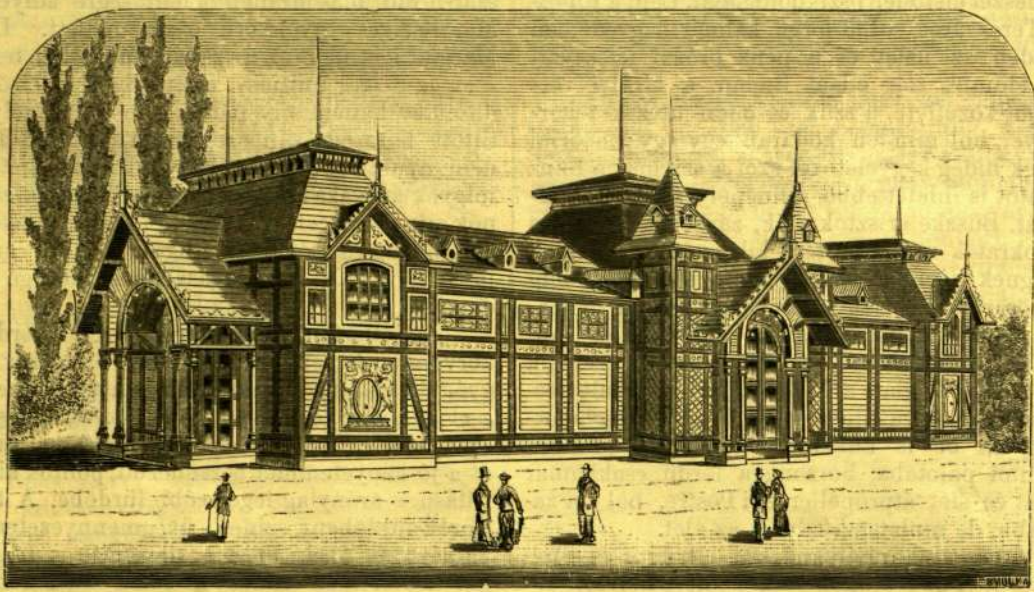
Magyar írók névtára. A tudományos akadémia megbízta id. *Szinnyei Józsefet*, az egyetemi könyvtár őrét, hogy lehetőleg teljes névtárt állítson össze a magyar írókról és műveikről, a legrégebb korszaktól a legújabb időkig. Mily terjedelmű munka lesz, eléggé mutatja az, hogy *Szinnyei*nek jelenleg a legrégebb kortól mostanig, közel 30,000 íróról félmillió följegyzés van birtokában. Az élő írókhoz mintegy 3000 darab kérdőívet küldött szét, melyben életrajzi adataik s mindennemű munkáik címjegyzékének beküldésére kéri fel őket. A munka 7—8 nagy kötetre van tervezve s 5 éves füzetekben időhöz nem kötve jelenik meg. Az akadémia a művet 1000 példányban nyomtatja. Az első füzet már ez év végén meg fog jelenni. *Szinnyei* ez uton is felkéri az általa megküldött kérdőívek tulajdonosait, hogy azokat a kért adatokkal kitöltve hozzá (egyetemi könyvtár) mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy az anyag terjedelme iránt magát kellőleg tájékozhasssa.

Nemzeti színház. Dumas Sándor legújabb színműve «*Denise*» került előadásra e hó 17-ikén. Dumas minden darabjának meg van társadalmi irányzata. «*Denise*»-ben a bukkott leány sorsával foglalkozik. Mi legyen az ilyen nő, lehet-e tisztelt, becsült nő? Dumas rendkívüli bravúrral tárgyalja a színpadon e kérdést s odáig viszi, hogy az ily nőt dicsőíti és a csábítót sújtja. *Denise*-t, kit a költő egészen folmagasztal, boldoggá kívánja tenni, *Bardannes* gróf által. Pedig a gróf ismeri *Denise* multját és csábítóját. A szívnemességnek, a férfiaságnak oly példányra kell hozzá mindenesetre, minőnek a gróf van festve, de Dumas még sem tudja meggyőzni a közönséget, hogy e nemesség egyeb volna mély részvételnél, a mi utóljára is feláldozással jár. A régebbi írók a tévedt nőt itélték feláldozásokra, lemondásokra, vagy kolostorba vezették. Dumas oltárhoz vezeti és családi tűzhelyt ad neki; kérdés azonban, hogy biztosítja-e neki, mert a nagylelkűség sugalta elhatározás soha sem lehet oly erős oszlopa a családiasságnak, mint a semmi által sem zavart becsülés. Annál rosszabb, ha *Bardannes* nagylelkűsége maga a cinizmus. De a boldogság tartósága már nem tartozik e dráma filippikájához. Ott végződik, a hol *Bardannes* egyszerűen megbocsát és *Denise*t keblére vonja.

Dumas nagy tehetségei erősen jelentkeznek e drámában, melynek merész iránya is e tehetségekben találhatott sugalmazót. Míg a költők ideálizmussal teljesen szakít, s ügyvédesi tételeket állít föl jogoktól és jog-elvesztéstől, addig az egyes részekben sok költői szépség gyönyörködött s a fiskusi igazságszolgáltatás gazdag drámaiságban s hatásos fordulatokban halad, bonyolódik. A párbeszéd pedig olyan, mint az epigrammák: éllel bírnak, csattanósan hangzanak. A színművészet egész művészetét egyesül Dumas új drámájában.

A meséből csak röviden említjük meg a fő lényegét. *Bardannes* gróf vígan töltött ifjúság után egészen megkomolyodva vonul vissza birtokára, melyet a becsületlen *Brisot* jószágigazgató jó karba helyezte, ki feleségével és *Denise* leányával is ott él a kastélyban. *Denise* derék, művelt leány, s a gróf örömet bizza rá a nevelésből most laza került hűgát, *Márthát*. *Bardannes* titokban szerelmet is érez *Denise* iránt. A kastély csendjét vendégek érkezése zavarja meg. Egy pár világban jártas és tapasztalt asszony észreveszi, hogy mit rejteget a gróf. Ezek közt van *Thauzettné*, ki egykor a jóval fiatalabb gróffal udvaroltatott magának, de most azon törekszik, hogy a gróf hűgát, *Márthát*, feleségül megnyerhesse fiának, *Ferdinandnak*. Enlitenünk kell még egy személyt, *Thouvenint*, a gazdag s gyárost, mint a ki a szerző eszméinek tolmácsa s a darab legékebb színe színe szereplője. *Thauzettné* érteti meg a gróffal, hogy *Denise* már egyszer szeretett. *Bardannes* gróf ekkor féltékenykedik és kutat. Megtudja, hogy *Thauzettné* fia, *Ferdinand* udvarolt *Denise*nek. *Ferdinand* éppen megkéri a gróftól a *Mártha* kezét, s a gróf most kérdőre vonja *Ferdinand* megkérését, hogy ártatlan ismeretése volt *Denise*-sel. *Dardannes* tehát követve szíve sugallatát, megkéri *Denise*t szülőitől. Nagyhatású jelenet, mikor a grófnak *Denise* bevallja, hogy szereti, azonban mégse akar neje lenni. De titkát csak akkor valja be, mikor hallja, hogy *Márthán*ól adják *Ferdandhoz*. Ekkor kitor haragja és *Márthát* is meg akarván menteni ily embertől, bevallja élete történetét. *Ferdand* volt csábítója s anyja lett. Az öreg *Brisot* a szomszéd szobából hallja leánya valóságát. Haragja elől a gróf menti meg a szerencsétlen leányt. *Brisot* ezután *Ferdand* tör és halálal fenyegeti, ha egy óra alatt el nem jövi a megcsalt leányt. A dráma iránya itt még élesebb lesz, mert az a kérdés is előtérbe lép: ha a csábító nyomorult, annak kell-e megadni az elégtételt? *Denise* a család becsületétől kész elfogadni *Ferdand*ot férjül. A szép szava *Thouvenin* rá akarja beszélni a gróft, hogy engedjen. A gróf habozik. Megjelenik hűga *Mártha*, ki megtudván vőlegényét, *Ferdand* aljassá-

A BUDAPESTI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ÉPÜLETEI.

Bor- és szesz-termelők csarnoka.

Zsigmond Béla furó-toronyja.

Dunagőzhajózási társulat pavillonja.

gát és hogy *Denise* az őt megmentésére árulta el titkát, a kolostorba akar vonulni és magával vinni *Denise* szintén. Már indulnak is, mikor *Bardannes* fölkiált: «Nem, az nem lehet.» A gróf és *Denise* egymás keblére borulnak, s a darab véget ér.

Az előadás a legszebbek sorát való. *Helvey* Laura szerepeinek hosszu körül *Denise* egy kitünő alkotással gazdagítja. Nagy Imre (*Bardannes*), P. Markus Emilia (*Mártha*), Nádai (*Ferdand*), Lendvayné (*Thauzettné*), Ujházi (*Brisot*), Bercsényi (*Thouvenin*) közreműködését a közönség több ízben zajosan méltányolta.

A budai várszínházban e hó 18-ikán «*Az egyszerű bank*» című eredeti népszínmű került színre; írta *Polgári Kálmán*. A várszínházban bőven kijut írók és játszóik első kísérleteiből. Az új színmű is ilyen kísérlet, de nincs jó tulajdonságok hiány. Van benne egy pár alak, melyeket jól lehet kijátszani, előfordulnak benne mulattató jelenetek, nyelve magyaros. A dráma azonban maga nem jobb, mint általában a kísérletek szokott lenni. A vékony cselekvény a körül forog, hogy *Tükör* István szücsmeszt két pesti ur hogyan fonja be, hogyan alapítanak bankot *Nemes-Kutyinán*, mely banknak a részvényeit mind a szücsmester váltja be magáért és másokéért, a pénzt meg a szélhámosok rakják zsebre. A szücsmesternek van egy leánya, a ki az első legénybe szerelmes. De a nagyravágyó apa meggondolkozik, felhagy a szücsmesterséggel s leánya kezét az egyik szélhámosnak igéri. A szélhámosnak a rendőrség közelében szakít véget, a család kézzel kerülne, a szerelmek pedig boldogok lesznek. A szereplők közül *Kiss Miklós*, *Makó*, *Rónaszéky* és *Nagy* is tetszettek legjobban. *Ellinger* Ilka k. a. mint szerződött tag is fölpett, és úgy látszik, hogy a színpadon is először volt ez alkalommal.

Magyar előadások a német színházban. A budapesti német színházban *Feleki* színtársulata május első napján kezdte meg az előadásokat. Megnyitoul *Szigligeti* és *Balázs* Sándor népszínműve a «*Strike*» kerül színre, a *Blaháné* közreműködésével. *Feleki* tetemesen megszaportotta színtársulatának tagjait, mert május elsejétől a budai színpadon is előadásokat tart.

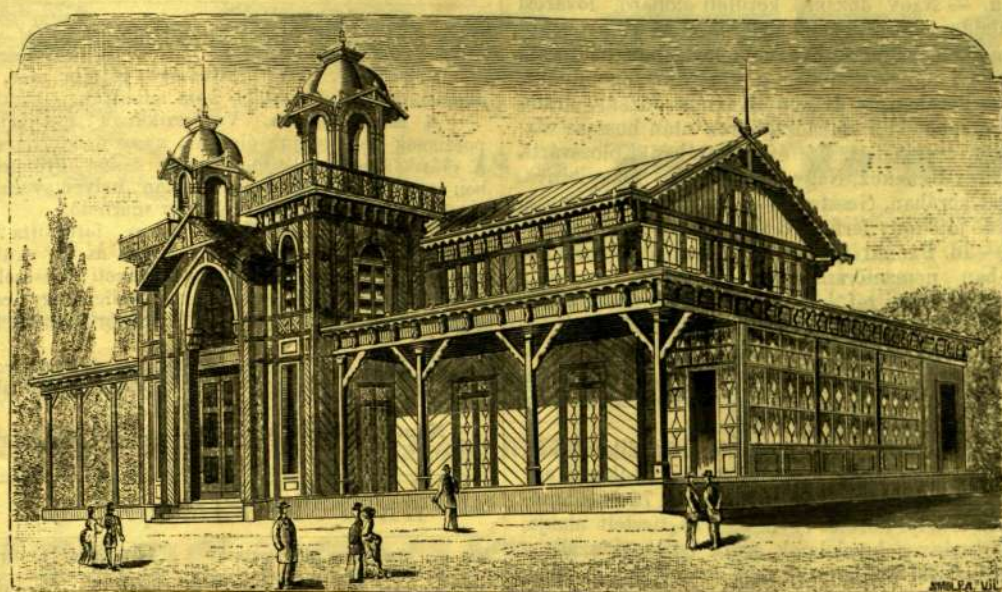
KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia e hó 20-iki ülését szaktudományi előadások foglalták el.

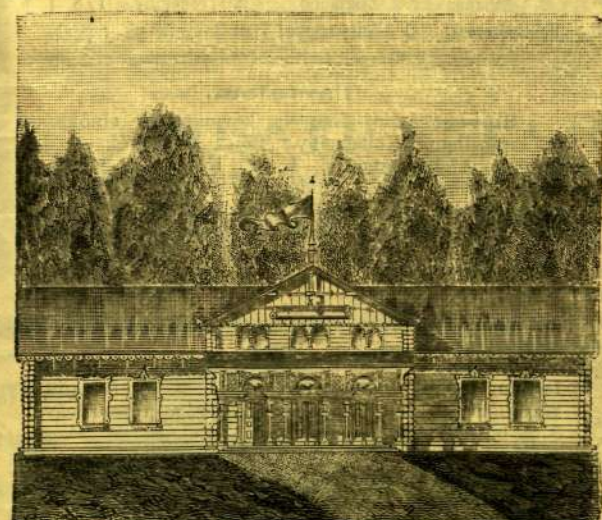
Dr. *Szabó József* érdekes előadás kíséretében mutatta be *Selmeze* geológiai tanulmányozásának eredményeit, vázlatosan, mint egy nagyobb munka megelőzőjét, a mit e híres bányászati helyről közre fog boesítani. *Selmeze* legutolsó fölvétele 1866-ban történt. Azóta megszületett a petrografia és egy ily nevezetes vidék igényt tarthatott egy a modern követelményeknek megfelelő tanulmányozásra. *Szabó* a tanulmányt 1887-ben kezdte, mostanig folytatta, és a hatodfél négyzetmérföldnyi területet a legnagyobb részlettel tüntetheti föl. *Jendrassik* Jenő mutatta be azután a saját szerkesztése szerint az egyetemi élet-tani intézetben készült polydrom motort, mely mint hajtógép különféle forgatható jelző készülékek számára való. *Nendrich* Károly *Magyarország ásványvizeiről* érkezett, felsorolva, hogy hazánk ásványvizeinek terjesztése és a gyógyforrások érdekében a magyar orvosok és természetvizsgálók gyűlésén mennyit buzgólkodtak évtizedek óta. Ásványvízi bizottság-ot is alakítottak, mely sok életrevaló javaslatot tett, de csak a legutóbbi éveken mutatkozik lendület, mióta kiderült, hogy a budai keserűvizek az egész világon mily kapások. Az 1880-ik évi frankfurti nemzetközi ásványvíz-kiállításra a kormány összeállította a magyarországi ásványvizek jegyzékét és leírását, *Bernát József* segítségével. E szerint hazánkban 1560 ásványvíz van, s ebben képviselve Európának majdnem valamennyi ásványvíze, még pedig nemcsak egyszeres, hanem tiszteres, huszszoros stb. előfordulásban. A híres gieszlübehez hasonló ötven forrás van nálunk, a tópicizhez (cesh-országi) hasonló 20, a gleichenbergi, a seltersi stb. is bőven feltalálható, míg a mi szűcsesink pártalan. Nincs tehát semmi ok, hogy külföldi ásványvizet használjunk luxus-víz gyánadt. Épen a víz- és forrásbőség az oka, hogy egyik fürdő sem tud oly közönséghez jutni, mint a külföldiek, mert míg *Csehországban* 4—5 helyre szorult a közönség, nálunk 300 helyre oszlik. Így a fürdők sem nyújthatnak elég kényelmet, s hozzájárul még a mesés szarolás. *Konkoly* Miklós két csillagászati előterjesztést tett. Egyiket saját maga részéről, az ó-gyallai csillagvizsgálóban az 1872—1884-ig megfigyelt napfoltokról, a másikat pedig *Gottthard* Jenő részéről, ki a herényi obszervatóriumban nagy sikerrel fényképezi az égitesteket. E fényképekből többet fölmutatott.

Az országos képzőművészeti társulat e hó 19-iki rendkívüli közgyűlésére művészek és műbarátok nagy számmal jöttek össze, hogy a megtörtént el-

A BUDAPESTI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ÉPÜLETEI.

Nagy vendéglő.

Munkácsi uradalom csarnoka.

Bosnyák kávéház és bazár.

női helyet betöltésük. *Barabás* Miklós másodelnök meglehetősen emlékezett meg a lemondott *Ipolyi* Arnold püspök érdemeiről. Ezután egyhangulag gr. *Károlyi* Tibort választották meg, kit küldöttség hívott meg s nagy tetszéssel fogadták beszédét. *Bereziczky* Albert min. tanácsos indítványára jegyzőkönyvileg adtak kifejezést az *Ipolyi* Arnold volt elnök iránti elismerésnek. Végre a másodelnök szék betöltése került színpadra. Bár *Lipthay* Bélát akarattal rá megnyerni, de ő nem fogadta el a tisztséget. A közgyűlés végre is függőben hagyta ez állás betöltését.

Az írói és művészi kör e hó 19-én rendkívüli közgyűlést tartott az alapszabályok módosítása végett. Egyszeresmind *Pulszky* Ferenczet megválasztották tiszteletbeli elnöknek. *Dolinay* Gyula titkár végleg lemondott e tisztségről; a közgyűlés elismerését fejezte ki eddigi sikeres működéséért, s őt tiszteletbeli titkárnak, *Pulszky* Károlyt pedig titkárnak választá meg.

A történelmi arcképcsarnok berendezését megkezdték. Az országos képtár igazgatója: *Pulszky* Károly a napokban 300 különféle képet és 30 szobrot vitetett át a múzeumból a budai várkert-bazárba, a hol a képcsarnok el fog helyezettetni.

MI UJSÁG?

A királyi ünnepélyes fogadtatása. Ó felsége május 1-én reggel 7 órakor érkezik Budapestre, a kiállítás megnyitására. Ünnepélyes fogadtatásának részleteiről most tanácskozik a kiállítás végrehajtó bizottsága. A királyt a fővárosi tisztviselők testületileg fogják üdvözölni. A kiállítás megnyitására napján azokat az utcákat, melyeken ő felsége a budai királyi lakból a városligetbe vonul, zászlókkal, zászlókkal díszítik föl.

Az országos kiállítás. A trónörökös e hó 20-án majd három óráig időzött a kiállításon. Csakis azért jött Budapestre, hogy, mint a kiállítás fővédnöke, személyesen meggyőződjék a munkálatok mibenlé-

tyelmét kétségkívül magára fogja vonni egy érdekes kiállítási tárgy. Ez egy díszes misemondó ruha, melyet *Korvin Mátyás* ajándékozott a bosnyák francziskánusoknak. A ruhadarab négy százados kora dacára meglehetősen épségben megmaradt, nehézaranybrokat, gazdag aranyhímzéssel, színhatása mindazáltal egyszerű és harmonikus. A hát közepén a magyar czimer van hímve. Az értékes ereklye a fojnicsai kolostor tulajdonát képezi.

B. Radvánszky Béla és Tisza Paula esküvője. Fényes nászünnepe volt e hó 18-ikán délelőtt; b. *Radvánszky* Béla zolyomi főispán esküvője a miniszterelnök leányával. A nászünnepe a budai miniszterelnöki palotából vonult át a kalvin-téri református templomba, s innen ismét vissza. A közélet legkiválóbbjai jelentek meg a kíséretben, s a közönség is nagy érdeklődést tanúsított. A templom egészen megtelt, s a templom előtt is nagy tömeg gyűlt egybe.

A násznép összesen negyven kocsin érkezett. Legelől jött a menyasszony nászújszája, gr. *Tisza* Lajos az ifj. gr. *Teleky* Józseffel; mindkettő magyar szokás szerint felbokrétázott vőfénybottal, a melyről a *Tisza*-család színei, kék és vörös selyemszalagok lobogtak. A fényes társaság a templom közepmenetében — balra a nő, jobbra a férfiak — állt sorba. *Tisza* Kálmán miniszterelnök báró *Radvánszky* Jánosnéval, a vőlegény anyját vezette karján. Utóljára jött a vőlegény a két nyoszolónnyal, hg. *Odesalchi* Irmával és gr. *Károlyi* Ellával. A menyasszonyt testvérei: *István* és *Kálmán* vezették az oltárhoz; báró *Radvánszky* Géza a menyasszony édes anyját vezette, ki legkisebbik fiával, *Lajossal* jelent meg. Az eskütét *Szász* Károly ref. püspök végezte, ki emelkedett szellemű beszédet intézett a mátkapárhoz. Vőlegény és menyasszony fenhangon mondták el az esküt, s az egyház szolgálja rájuk adta áldását. A násznép ezután visszatért a miniszterelnöki palotába, hol villás reggeli volt. Három órakor az új pár külön vonaton utazott a vőlegény birtokára, *Sajó-Kazára*, hol a lakosság legszivesebb üdvözlése fogadta őket.

Vámbéry felolvasásai Angliában. *Vámbéry* Ármin Angliába utazott, hogy több nagyobb városban felolvasást tartson az afghán-kérdésről. A hírneves tudós Angliából kapta a felszólítást e felolvasásokra. Első felolvasását *Sheffieldben* e hó 27-én és 28-án tartja, aztán *Londonba* megy, hol május 1-én olvas föl.

A budapesti egyetem jubileuma. A tudományegyetem megalapításának harmadfélszázados évfordulóján, f. évi május 13-án ünnepélyt rendez az egyetemi tanács. Az ünnepély alkalmi ódát is fognak szavalni, melynek megírására a tudomány- és műegyetemi olvasókör pályázatot hirdetett s jutalmul dr. *Bitá* Deszö rektor ajánlatából 10 darab aranyt tűzött ki. Tízénthé pályamű érkezett s ezeket dr. *Bitá*, *Gyulay* Pál és *Beóthy* Zsolt bírálják.

A szegedi színház égése. E hó 22-én Szegedet ismét az elemek sújtották. Szép és nagy színház, mely 1883 október 15-én nyit meg a király jelenlétében, a lángok martaléka lett. Délután 3 órakor tört ki a tűz a színpadláson, s feltarthatlanul szétterjedt. Két óra múlva már csak rom volt. A színházban *Nagy Vince* színtársulata működött, épen most *Pálmán* Ilka vendég szerepelt, s utolsó fölpett a «*Nőmanczipáció*» volt kitzűve. Délelőtt és délben még próbák folytak s ugyanakkor tűzrendőri vizsgálat is volt. A színház Szeged egyik legimpozánsabb épülete volt, a bécsi *Fellner* és *Hellmer* építésze-cég tervei szerint készült és félmillióba került. Négyezer forint erejű volt biztosítva. Az igazgató ruhátára és színpadi készletei odavesztettek.

A tűzről először *Bajor* színházi festő adott hírt, ki a festő-teremben dolgozva, délután 3 órakor lélekszakadva rohant le a színházi tűzország felügyelőjéhez jelentve, hogy a színpadláson ég. Bajnóczy tűzoltó azonban megadta a vészjelet, a színpadra rohant, a vízvezeték csapot megnyitotta, de a tűz már a magasban lógó függönyök közt elterjedt mindenfelé, az égő padok lezuhantak esakhamar a színpadra, a színpad is égni kezdett, és a vasfüggöny alatt átharapozott a zenekar, onnan a nézőtér belsejébe. Mikor a tűzoltók megérkeztek, akkor a színpad megközelíthetetlen volt s több menteni semmit sem lehetett. A szerencsétlenség az egész városnak tudtal adhatta a rendkívüli füstgomoly, majd pedig a kitoró órák lángok. Egy *Furgas* László nevű tekintélyes polgár, a mérszáros-ipartársulat elnökét és városi képviselőt, a mint a csongrádi takarékpénztár melletti utca kanyarulatánál a lángtengerben álló színházat megpillantotta, az jedségben szélhámszerű és halva rogyott össze. Az égés még éjjel is tartott, de akkor már csak a puszta falak közt emésztődött a láng. A tűz keletkezésekor a színpadláson felelt nagy víztartó telve volt vízzel és az első percben fel is használtatt, de nem nagy eredménnyel, mert a vízcsövek

eszkhamar elolvadtak. A színház tetőzete negyed óra alatt végig lángban állott, a közel eső házakat is veszedelemmel fenyegetve. A mellékhelyiségek is mind leégtek. A pusztító veszedelem keletkezésének oka eddig ismeretlen, de a hatóság szigorú nyomozást folytat, mert a délben tartott tűzrendőri vizsgálat mindent rendben levőnek talált. A színház helyzetét még súlyosítja az, hogy az igazgató különben is jelentékeny deficietekkel küzdött, mert a szép színház sokszor üresen állt. A színház építésénél a tűzbiztonságra kiváló gondosságot fordítottak, s általában hiedelem szerint csak a budapesti operaszínház épült e tekintetben biztosabban. Ha mégis porrá égett minden, úgy véletlen nagy szerencsétlenségnek vagy rendkívül gondtalanságnak kellett történni. Így mondják, de másrészt a színház építése ellen sok kifogást lehetett hallani. Mindenesetre megdöbbentő szomorú sors jutott Magyarországnak legszebb színház épületeinek: alig készülnek el, már a lángok pusztítják el. A temesvári gyorsan követte az aradi, s ezt pedig most a szegedi. Mindez pedig akkor, mikor a színházak biztonságát egész skrupulusig menő rendelkezésekkel őrzik.

A „Jogtudományi Közlöny” április 24-iki (17-ik) száma a következő tartalommal jelent meg: Letéti szerződés. (A magyar kötelmi jog tervezetének különös részéről). **Dr. Apáthy István** budapesti egyetemi tanártól. — Esztervetelek a telekkönyvi törvényjavaslattól. **Dr. Imány Konrad** budapesti kir. táblai bírótól. — A vegyes nemzetiségi államok nyelv-joga az igazságszolgáltatás terén. **Dr. Jellák Arthur** budapesti ügyvédől. — Törvénykezési Szemle: A felmenő rokonoktól származó kihasználási tárgyak jogi természetéről. **Dr. Jancsó György** kir. táblai fogalmazótól. — A végrehajtási törvény teréről. **Andrássy Sándor** pozsonyi kir. aljárésbirtól. — Különfélék. **MELLIKÉLET:** Curai határozatok. — A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium elvi határozatai iparügyekben 1884.

HALÁLOZÁSOK.

Gróf HADIK BÉLA, ellentengernagy elhunyt Kassán, hosszas betegeskedés után, 64 éves korában. Dédunokája volt a híres és regényes életű gróf Hadik András tábornagnak, ki 1757-ben egy magyar huszárcsapattal megszállta és megszerelte Berlint s a bukovinai csángó falvakat alapította. Gróf Hadik Béla ifjan lépett a hadseregbe s a tengerésznél gyorsan emelkedett, úgy hogy negyven éves korában, 1861-ben, mint ellentengernagy és belső titkos tanácsos hagyta el a szolgálatot. Meghitt barátja volt néhai Miksa főhercegnek, ki mikor Queretaronban a vesztőhelyre vitték, arany ingombjait a gyontató papnak adta, hogy juttassa el gróf Hadiknak, leghevebb barátjának. Számos kitüntetés is érte az elhunytat. Özvegye szül. Barkóczy Ilona grófnő, kitől őt fia és két leánya született.

ENGESSZER MÁTYÁS, a magyar zene egyik tevékeny művelője, elhunyt Budapesten e hó 19-én, 73 éves korában. Bonyhádon született, hol atyja tanító volt. 1840. óta a nemzeti zenénél mint a zeneelmélet és ószhangzattan tanára és az ének-osztály vezetője működött. Pár évvel ezelőtt a tanítástól visszavonult s csak a könyvtárnoki tisztet vállalta el a zenénél. Tanársága mellett «regens chori» volt a belvárosi plébániatemplomban és a ferencziek templomában is. Sokat lehet neki tulajdonítani, hogy a templomi zene nálunk lendületet vett. Számos misét és egyházi darabot szerzett. De a világi zeneköltést szintén sikerrel művelte. Az orsz. magyar daláregyesület és a magyar zeneművészek orsz. segélyegyletének is pénztárnoka volt. Temetése a zenészek körök mély részébe mellett ment végbe. A gyászoló gyülekezetben megjelent Haynald bíbornok is. Koporsójára annyi koszorút küldtek tisztelői, hogy a gyászmenetben külön kocsi vitte.

NAGY JÁNOS, olvasó kanonok, a nagy-szombati székes-káptalan tagja, németújvári esperes, a magyar tud. akadémia levelező tagja, 77 éves korában, papságának 53-ik évében meghalt N.-Szombaton.

Elhunytak még a közéleti napokban: **LAZAR SÁNDOR**, nyug. erdélyi főkörmányszéki tanácsos 70 éves korában Kolozsvárt. — **Otrókósi VÉGH DANIEL**, az eperjesi kollegium derék tanára, 43 éves korában. — **MOLNÁR ENDRE**, kúrszázados ref. leánytanító és leányiskolai igazgató, ki huszonegy éves tanítói pályáján sok érdemet szerzett a tanügy körül, s özvegye és három kiskora árvája is gyászolja, 43 éves korában. — **JÓZSA GYÖRGY**, a magyar közbirtokos osztály egyik régi alakja, Vámos-Alatján. — **UGRAY LAJOS**, körörmös, 61 éves korában, Glováczon. — **STETTINA JÓZSEF**, volt állami tisztviselő, ki már negyven év előtt nyugalmába lépett, 92 éves korában, Nagy-Várádon. — **REICNER JÁNOS**, Bihar megye egyik leg-
regőbb körjegyzője, Belényes Újlakon, s a környék nagy részété közt temették el. — **CSOMOR ANTAL**, a gyöngyösi polgármester édes atyja, 67 éves korában. — **PUSZTAI ADÁM**, Orosháza volt városbírája, 72 éves korában. — **KRISZTIN ANDRÁS**, nyug. néptanító, Arad egyik tekintélyes családjának feje, 92 éves korában. — **ARVAY LÁSZLÓ**, ügyvéd, Eszéken. — **Dr. TOPONÁRSZKY MILOVJ**, nagy-kikindai ügyvéd, Belgrádban. — **KOVÁCS ELEMÉR**, orvos-növendék, 22 éves

korában, Nyítrán. — **BERMANN GYULA**, német hírlapíró, egykor a Pester Lloyd munkatársa, Budapesten. — **NAGY JÓZSEF**, kerületi előjáró, fővárosi háztulajdonos és ref. egyháztanácsnok, 70 éves korában, Budapesten. — **ADAMOVIČ SÁNDOR**, hőmező-vásárhelyi adóigazgató és a g. k. egyház főgondnoka, 49 éves korában. — **HAACH SALAMON JÓZSEF**, miniorita szerzetes, ki a szabadságharc után hosszas várfogságot szenvedett, 74 éves korában Kolozsvárt. — **MEZEY FERENCZ**, Nagy-Várád város főkapitánya, 80 éves korában, Geszten. — **KIRÁLYFÖLDI ANDRÁS**, ügyvéd, jótékony férfi, 76 éves korában, Pozsonyban. — **Id. PALMAI ISTVÁN**, városi volt képviselő és 1848-ban nemzetőrszázados, Szegeden. — **GÖDE GÁBOR**, madocsi ref. tanító, 76 éves korában, melyből negyvenöt évét töltött mint tanító Madocson. — **FARKAS BÉLA**, ügyvéd, urodalmi nyug. felügyelő és Békés megye közigazgatási bizottságának volt tagja, 68 éves korában, Békés Gyulán. — **CSANÁDY ÁRPÁD**, mérnök, 23 éves korában, Bécsben.

ZÉYK KÁROLY, volt belügyminiszteri államtitkár, Alsó-Fehérmegye főispánja, mint e hó 23-ikáról egy távirat jelenti, meghalt Nagy-Enyeden, 76 éves korában. Az erdélyi közélet egyik régi és tisztelt alakja, az alkotmányos küzdelmek egyik harczoosa szállt a sírba. Az 1847-iki korszak előtt az erdélyi ellenzék közé tartozott; a 48-iki miniszteriumban osztályfőnök lett, s a hatvanas években a Deák-párt buzgó tagja volt, s a képviselőháznak is alelnöke. A belügyminiszteriumban hosszas ideig működött mint államtitkár, legutóbb pedig mint főispán megyéjének szentelte közigazgatási ismereteit. A derék hazafi halálának híre a fővárosi politikai köreiben is mély részvétet okozott. Két fia az országgyűlés tagja.

Öz. gr. RHÉDEY JÁNOS szül. hadadi Wesselényi Katalin báróné, gr. Bánffy Bélának, a képviselőház alelnökének édes anyja, tisztelt urnó, 80 éves korában Budapesten; koporsója fölött Szász Károly ref. püspök mon. ott áldást s aztán a halottat kolozsmezei drághi birtokára szállították örök nyugalomra. — **KOVÁCS KÁROLY** szül. Híbián Zsuzsánna, Nyiregyháza város alkaptányának neje; szintén Nyiregyháza öz. **BOZÓKY ISTVÁN** szül. Gáspár Julia, 93 éves korában. — **ILKEI VANNAY DENES** szül. Zatroch Maria, 40 éves korában Dédesen. — **GRUBER ANDRÁS** szül. Jäger Genována, nyug. főállatorvos neje, 61 éves korában, Újpesten. — **MUSZILI LAJOS** szül. Turai Erzsébet, 25 éves korában, Aradon. — **MAROSI POLIXENA** Marosi Farkas leánya, 25 éves korában, Maros-Vásárhelytől. — **VAJDA JOHANNA**, 15 éves korában Gyöngyösön. — **KIMTI LÁSZLÓ** szül. Szakács Franziska, ref. lelkész neje, Iványiban. — **Öz. Szász JÓZSEF** szül. Fórisz Mária, Szász Ferencz kasaly-erkedi ref. lelkész édesanyja, 65 éves korában.

SAKKJÁTÉK.

1327. számú feladvány. Minkwitz J.-tól.

